

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
SZENT ISTVÁN KAMPUS
HATÁRON TÚLI LEVELEZŐ TAGOZAT
CSIKSZEREDA

Konzulens: Nagyné Dr. Pércsi Kinga

Területalapú támogatás Szárhegy községben

SZAKDOLGOZAT

Készítette:

Gál Zita

Vidékfejlesztés AgrármérnökI MSC

2022

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
1.1. Irodalmi áttekintés	4
1.2. Anyag és módszer	4
2. Az Európai Unió és Románia	5
2.1. Románia gazdaságának alakulása 2015-2018 között:	7
2.2. Költségvetés és finanszírozás	8
2.3. Uniók országok és a KAP	10
2.4. Mit akarnak a gazdák az új KAP-tól?	11
2.5. Románia és az Európai Unió tárgyalásai 2021-2027 közötti időszakra	12
3. Hargita megye mezőgazdasági területének bemutatása:	15
4. Területalapú támogatások (APIA)	17
4.1. Gyergyószentmiklós és környéke területalapú támogatása	17
4.2. Szárhegy és a területalapú támogatás	21
4.2. Szárhegy bemutatása:	21
4.3. Vizsgálati eredmények és értékelésük:	22
4.4. Területalapú támogatás típusai és feltételei	28
4.5. Általános támogatási feltételek	29
4.6. Alaptámogatás vagy közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatás SAPS	31
4.7. Újraosztott vagy visszaosztott támogatás	32
4.8. Kedvezőtlen adottságú hegyvidéki területek után járó támogatás	32
4.9. Agrár-Környezetgazdálkodási támogatások célkitűzései a következők:	32
4.10. Zöldítési támogatás	35
4.11. Fiatal gazdáknak juttatott támogatás	36
4.12. Szántó területek után járó támogatás:	36
4.13. Kaszáló utáni támogatás:.....	36
4.14. Legelő utáni támogatás:	37
4.15. A kérelem benyújtására és kifizetésére vonatkozó határidők:	37
6. Következtetés és összefoglalás	37
7. Irodalomjegyzék	40
8. Melléklet	42
6. Ábra- és képjegyzék	46

1. Bevezetés

Románia a 2007-es Európai Unió csatlakozásnak köszönhetően, a román gazdák részesülhetnek az unió által nyújtott, területalapú támogatásból. Az Európai Unió mezőgazdasági támogatás nagy segítséget nyújt a mezőgazdasággal foglalkozó emberek számára, főként a vidéken élő lakosság részre mivel jelentős hányadának meghatározó jövedelmi forrását a mezőgazdaság teszi ki. Az Európai Unió támogatás közvetlen pénzügyi támogatást jelent a gazdáknak, amely hozzájárul a gazdaság korszerűsítéséhez, a gazdaságok átalakulásához. Románia számára fontos az Európai Unió által nyújtott támogatás, hogy gazdaságilag is és társadalmilag is fejlődni tudjon.

Témaválasztásom aktualitását az adja hogy térségünkre jellemző az ipar- és a nagyvárosok hiánya, a hegyvidék különleges adottsága, ezért a lakosság jelentős részének jövedelemforrása a mezőgazdaság.

Szakdolgozatom fő témájának az Európai Unió támogatások közül a területalapú támogatást választottam. Nem véletlenül választottam ezt a témát, mivel érdekel, és munkámból kifolyólag részben ezzel foglalkozom. Motivált az is, hogy nap mint nap találkozok gazdákkal akik a mezőgazdasággal foglalkoznak. A terjedelmes irodalom segített a dolgozatom megírásában. Ezt a tudás vágyat szeretném fejleszteni mind tanulással mind a dolgozatom megírásával, hiszen információkat kell begyűjteni, és kutakodni kell az Interneten és hivatalos forrás helyeken is.

Dolgozatom célja a területalapú támogatás hatása a mezőgazdasággal foglalkozó gazdák számára.

Erre egy kérdőíves vizsgálatot végeztem Szárhegy községben. Ezen adatokat a primer kutatás egyik leggyakrabban alkalmazott módszerével, a kérdőíves kutatás módszerével készítettem el.

A kérdőívet 80 gazdához juttattam el a 355 támogatási kérelmet benyújtott gazdaság közül. Az adatok feldolgozása után összegzem, hogy a területalapú támogatásnak milyen haszna van a mezőgazdasági tevékenységet végző gazdák körébe, mennyire fejlődtek a támogatás által, milyen életkorú gazdák igénylik a támogatást, a gazdaság fennmaradását és további folytatására is van-e kihatással. Majd ezután ismertetem a levont következtetéseket, illetve saját meglátásom alapján megteszem azokat a javaslatokat, amelyek biztosítanának a fiatal gazdákat.

1.1. Irodalmi áttekintés

A területalapú támogatás dolgozat megírásához az Interneten kerestem forrásanyagokat, hogy hasznos információkhoz jussak. A területalapú támogatás megismertetése előtt Románia és az Európai Unió bemutatásával kezdtem a szakdolgozatomat. Ebben segített a www.insse.ro. Ezen az oldalon Romániával kapcsolatos statisztikai adatokat meg lehet találni, ilyen adatokat találtam mint a népesség, területnagyság, az ország GDP összetevői. Az Európai Unióval kapcsolatos statisztikai adatokra a www.euractiv.ro/agricultura/ oldalon találtam meg. A területalapú támogatás típusainak a megismertetéséhez a www.apia.org.ro oldalon találtam forrásanyagot.

1.2. Anyag és módszer

A dolgozatom megírásához elengedhetetlen volt hogy primer, illetve szekunder kutatási módszert alkalmazzak.

A dolgozat elkészítéséhez szükséges a szekunder kutatás elvégzése, amely lehetőséget nyújt olyan adatok, illetve információk gyűjtésére, kutatására, amelyek nélkül a dolgozatot nem lehetne elkészíteni. Az elemzés elkészítéséhez szükséges forrásadatokat külföldi szakirodalmak, Internetet, újságcikkek biztosítottak. Szekunder kutatás során összegyűjtött információkat, három csoportba sorolom: első részét általános összefoglalóval kezdem, amely Románia és Európai Unió kezdeti tárgyalásaitól napjainkig folytat; Hargita megye általános mezőgazdasági terület jellemzőjét; Szárhegy község, és a területalapú támogatás típusok.

Primer kutatásomhoz mintavétel alapján egy kérdőíves vizsgálatot végeztem Szárhegy községben. Az adatfelvétel kérdőíves adatgyűjtéssel zajlott. Kérdőíves módszerek közé tartozik a telefonos, személyes, elektronikus és postai megkérdezés. Az on-line kérdőív önkitöltős módszert nem tudtam alkalmazni mert a gazdák jelentős részének nincs lehetősége, ezért a kérdőíveket nyomtatott formában juttattam el a célközönséghez. A kérdőíves felmérés a legelterjedtebb módszer, amellyel olyan adatokat lehet összegyűjteni, melyek könnyen hasznosíthatóak eredményei jól számszerűsíthetők, amelyekből egyszerűen le lehet vonni a következtetéseket.

Valamennyi megkérdezett a község lakója. A kérdőívet csak férfiak töltötték ki mivel 95%-ban a családfő igényli a támogatást.

Dolgozatom célja a területalapú támogatás hatása a mezőgazdasággal foglalkozó gazdák számára. A kérdőívet 80 gazdához juttattam el a 355 támogatási kérelmet benyújtott gazdaság közül. A gazdák között volt 50 ha-nál nagyobb gazda és volt köztük pár hektáros gazda is. Figyeltem arra, hogy minden korosztály részt vegyen a megkérdezettek által kitöltött kérdőív kitöltésében, a terület nagyságánál is ezt tartottam szem előtt.

A végső következtetések levonásához az alábbi hipotéziseket állítottam föl:

- mekkora területen folytatja a gazdálkodást,
- a támogatás hogyan hat a gazdákra, mit valósítanak meg belőle, milyen céllal igénylik,
- befolyásolja-e a területalapú támogatás a gazdaság fennmaradását és tovább folytatását .

A kérdőív zárt típusú kérdésekből tevődött össze, az első része a kérdéseknek általános jellegű, a következő része már specifikus kérdéseket tartalmaz, amelyek kitérnek a mezőgazdaságra és a területalapú támogatásra. A kitöltött kérdőívek adatait összegeztem, az eredmények statisztikai értékelésének feldolgozásához, Microsoft office Excel 2007-es programot használtam. A program segítségével, táblázatokat készítettem. A kérdőív a dolgozat mellékletében megtalálható.

2. Az Európai Unió és Románia

Románia 2007. január 01. óta tagja az Európai Uniónak. A 6-ik bővítésnél került be Románia az Európai Unióba. Románia 23839071 hektár (ha) területtel és kb. 19,5 millió személlyel rendelkezik INTERNET1.

Románia 1967-ben tárgyalásokat kezdeményezett az Európai Közösséggel (EK) abba bízva hogy bizonyos mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre, nevezetesen sajtra, tojásra és sertéshústra mentesítés adnak a kiegészítő adók alól, valamint hogy kötelezzék a román feleket egy bizonyos árszint megtartásába, hogy ne okozzon nehézségeket a tagállamok piacain.

1974-ben egy kétoldalú szerződés aláírásával Románia belépett az Európai Közösség általános vámpreferencia rendszerébe (Generalised System of Preferences – GSP) .

1980-ban Az Európai Közösség (EK) megállapodást kötött Bukarestben Romániával az ipari termékek kereskedelméről.

Közvetlenül a berlini fal leomlása után Románia diplomáciai kapcsolatokat létesített az Európai Közösséggel 1990-ben, és ugyanabban az évben aláírtak öt évre szóló kereskedelmi és gazdasági együttműködési megállapodást.

Brüsszelben 1993-ban Románia és az Európai Közösség között létrejött egy társulási megállapodás. Ez a megállapodás szabadkereskedelmi övezetet hozott létre Románia és a tagállamok között.

1995-ben Románia benyújtotta az Európai Unióhoz való csatlakozási kérelmét.

1997-ben az Európai Bizottság elfogadta az Agenda 2000-et, amely tartalmazza Románia Európai Unióhoz való csatlakozási kérelméről szóló véleményét INTERNET2.

1998-ban az Európai Unió hivatalosan elindította a bővítési folyamatot, és ugyanazon az éven az Európai Bizottság közzétette az első jelentést Románia előrehaladásáról, a csatlakozási kritériumok teljesítéséről. 1998-tól a Bizottság minden évben monitoring jelentést készített Romániáról.

1999-ben az Európai Tanács, Románia csatlakozási tárgyalások megkezdéséről határozott.

2004-ben a csatlakozási tárgyalások lezárására került sor

A csatlakozási tárgyalások fő problémái:

- A tőke szabad áramlása
- Versenypolitika
- Környezetvédelem

Románia a környezetvédelmi tárgyalások befejezésben kapott mentességet akár 12 évig terjedően. Ide tartozik az üzemanyag szállítás, a hulladékgyűjtés, szállítás, lerakás, szennyvíz kezelés és az ivóvíz védelme, a veszélyes anyagok kezelése, illetve az ipari szennyezés csökkentésének kérdései.

- Együttműködés bel-és igazságügyi kérdésekben

A román csatlakozási szerződést pedig 2005. április 25-én írták alá Luxemburgban. Ettől a naptól kezdve Románia megfigyelői státusszal rendelkezik az európai intézmények tevékenységében, és részt vesz a jogszabályok kidolgozásának folyamatában de nem rendelkezik szavazati joggal. A csatlakozási szerződésbe véd záradék jelent meg. A véd záradékok biztosítják azokat az intézkedéseket, amelyek akár a csatlakozást megelőzően, akár az azt követő három évben esetlegesen felmerülő súlyos problémákat kezeli, különösen a bel-és igazságügy, valamint a környezetvédelem területén. A tárgyalók, illetve az ország nyolc témakörben (szolgáltatások szabad áramlása, tőke szabad áramlása, versenyjogi, mezőgazdaság, közlekedéspolitika, adóügyek, energiapolitika, környezetvédelem) kért és kapott átmeneti mentességet (derogációt) az uniós előírások teljesítése alól. A tárgyalásokon a legproblémásabb a versenyjogi és a bel-és igazságügyi fejezet lezárása volt, melyek az utolsó napokra maradtak. A legtöbb derogációt Románia a környezetvédelem terén kapta. A leghosszabb ideig tartó mentesség, a városi szennyvízgazdálkodás teljes kiépítése alóli felmentés, amely 12 évig. Az Európai Unió

továbbra is figyelemmel kíséri a csatlakozás előkészítését, és úgy véli, hogy Románia 2007. január 1-jétől képes lesz vállalni tagsági kötelezettségei INTERNET3.

2.1. Románia gazdaságának alakulása 2015-2018 között:

Román gazdaság erőforrás-kategóriák hozzájárulása a bruttó hazai termék kialakulásához (GDP): építőipar, mezőgazdaság, nettó termékadó, ipar, szolgáltatások. A GDP = bruttó hazai termék (gross domestic product,) egy adott ország gazdaságának adott idő alatt (általában egy év alatt) mért teljesítménye. Az egy főre vetített GDP-t az ország életszínvonalának elemzésekor használják. Romániában a GDP-t, PIB-nek nevezik (Produsul intern brut = bruttó hazai termék). Romániában az erőforrás-kategóriák hozzájárulása a bruttó hazai termék kialakulásához egy táblázatba összefoglalva:

1. Táblázat: Románia GDP összetevői

	Románia GDP összetevői %-ban				
ÉV	Építőipar	Mezőgazdaság	Nettó termékadó	Ipar	Szolgáltatás
2015	7,4	4,2	12,1	23,2	53,1
2016	6,0	3,9	10,5	23,1	56,5
2017	5,9	4,4	9,7	24,2	55,8
2018	5,4	4,4	9,5	23,7	57,0

Forrás: <https://insse.ro/cms/ro/content/produsul-intern-brut>

A szolgáltatások képezik a GDP legjelentősebb részét. Az ipar is fontos része a GDP-nek. Az építőipar kevés részét képezi a GDP- nek, a mezőgazdaság még ennél is kevesebb részt képvisel.

2016-ban az EU gazdaságai 173 millió hektár földet használtak mezőgazdasági termeléshez.

2016-ban Az EU mezőgazdasági területének csaknem háromnegyede (71,5%) mindössze hét tagállam között oszlik fel: Franciaország 27,8 millió ha-on végez mezőgazdasági tevékenységet, Spanyolország 23,2 millió ha, az Egyesült Királyság és Németország mindkettő 16,7 millió ha, Lengyelország 14,4 millió ha, Olaszország 12,6 millió ha és Románia 12,5 millió ha INTERNET4.

Románia mezőgazdasági termékeinek exportja 2018-ban 15,4 milliárd eurót tett ki, míg az import 20,9 milliárd euró volt INTERNET5.

Az EU-n belüli kereskedelem Románia exportjának 77%-át teszi ki (ezen belül a kivitel 23%-a Németországba, 11%-a Olaszországba, 7%-a pedig Franciaországba irányul). Ami az EU-n kívülre irányuló román exportot illeti, a termékek 3%-a Törökországban, 2%-a pedig az Egyesült Államokban talál vevőre INTERNET6.

A Romániába behozott termékek 75%-a EU-tagországból érkezik (20%-uk Németországból, 9%-uk Olaszországból, 7%-uk Magyarországról). Ami a nem uniós importot illeti, a termékek 5%-a Kínából, 4%-a pedig Törökországból érkezik INTERNET7.

2016-ban az EU mezőgazdasági ágazatában előállított szokásos termelés nagy részét (55,1%) Franciaországban (16,8%), Olaszországban (14,2%) és Németországban (13,5%) gazdaságokban regisztrálták. és Spanyolországban (10,5%). Noha Románia az EU összes gazdaságának körülbelül egyharmadát tette ki, ők csak 3,3% -ot adtak a szokásos uniós termeléshez INTERNET8.

2. Táblázat: Nemzetközi kereskedelem

Nemzetközi kereskedelem országoként össztermék (2019-ben)			
Ország	Mérleg (millió euro)	Export (millió euro)	Import (millió euro)
Románia	-17575,8	68668,8	86242,6
Magyarország	3384,2	110417	107032,8
Bulgária	-3458,5	29755	33213,5
Németország	227629,3	1330204,9	1102575,6
Franciaország	-72698	508865,5	581563,4

Forrás: Data extracted on 07/05/2020 10:22:51 from [ESTATE]

A táblázat azt mutatja hogy Románia többet importált mind amennyit exportált, ugyan ez jellemző Bulgáriára is. Németország és Magyarország viszont többet importál mind amennyit exportált más országokból.

2.2. Költségvetés és finanszírozás

A tagállamok anyagi lehetőségeik arányában fizetnek be a közös uniós költségvetésbe. Azaz a nagyobb gazdasággal rendelkező országok többel, a kisebb gazdasági teljesítményűek pedig kevesebbel járulnak hozzá a közös kasszához. Az uniós költségvetés célja nem a vagyon újraelosztása, hanem hogy forrásokat biztosítson olyan közérdekű célok megvalósításához, amelyek minden európai számára fontosak.

A 2017-os uniós költségvetés sarokszámai Románia vonatkozásában:

Az összes uniós kifizetés Romániában: 4,742 milliárd euró

Az összes uniós kiadás a román bruttó nemzeti jövedelemhez (GNI) viszonyítva: 2,59%

Románia összes befizetése az uniós költségvetésbe: 1,229 milliárd euró

Románia befizetései az uniós költségvetésbe az ország bruttó nemzeti jövedelméhez viszonyítva: 0,67% INTERNET⁹.

A 2018-as uniós költségvetés sarokszámai Románia vonatkozásában:

Az összes uniós kifizetés Romániában: 4,865 milliárd EUR

(ez a román gazdaság 2,45%-ának felel meg)

Románia összes befizetése az uniós költségvetésbe: 1,655 milliárd EUR

(ez a román gazdaság 0,83%-ának felel meg) INTERNET¹⁰

3. Táblázat: Alapvető adatok az Európai Unió országainak mezőgazdaságról:

Országok	Használt mezőgazdasági terület (1000 ha)	Gazdaságok száma (1000 gazdaság)	Munkahelyek a mezőgazdaságban (1000 ember)	Összes mezőgazdasági termelés (Millió EUR)
	2017	2016	2017	2019
Bulgária	5 030	202,7	186,6	4 253
Magyarország	5 352	430,0	197,3	8 705
Románia	13 378	3 422,0	1 925,2	19 942
Németország	16 687	276,1	490,3	57 005
Franciaország	29 101	456,5	646,1	75 419

Forrás: Eurostat, „Agriculture, forestry and fishery statistics” (Statistici privind agricultura, silvicultura și pescuitul), ediția 2018

A táblázat alapján Franciaország használja a legtöbb mezőgazdasági területet, a mezőgazdaságok száma a területhez képest alacsony, viszont az összes mezőgazdasági termelés itt a legnagyobb. Bulgária rendelkezik a legkisebb mezőgazdasági terület használatával, a gazdaságok száma is kevés a mezőgazdasági munkahelyek száma majdnem megegyezik a gazdaságok számával. Magyarország sem rendelkezik nagy mezőgazdasági területtel, majdnem akkora, mint Bulgáriának viszont a gazdaságok szám Bulgáriához viszonyítva duplája, az össz mezőgazdasági termelés is duplája. Románia a táblázatban szereplő országok közt használt a harmadik legnagyobb mezőgazdasági területet, a gazdaságok száma a legmagasabb és a mezőgazdasági munkahelyek száma is. Németország Franciaország után követi, gazdaságok száma alacsony de a mezőgazdasági termelés magas.

2.3. Uniós országok és a KAP

1962-ben elindított Közös Agrárpolitika (KAP) az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszerének a neve. A KAP valamennyi Európai Unió tagállam közös politikája. Európai szinten kezelik és finanszírozzák az Európai Unió költségvetési forrásaiból. Célja:

- a mezőgazdasági termelők támogatása és a mezőgazdasági termelékenység javítása a megfizethető élelmiszerek stabil ellátása érdekében;
- a mezőgazdasági termelők védelme az Európai Unióban annak érdekében, hogy biztosítsák a élelmiszert;
- hozzájárulás az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez és a természeti erőforrások fenntartható kezeléséhez;
- a vidéki területek és a táj megóvása a hozzá tartozó területen;
- a vidéki gazdaság életképességének fenntartása a foglalkoztatás megtartása és növelése, mezőgazdasági és élelmiszeriparban és az ahhoz kapcsolódó ágazatokban.

Az élelmiszer-előállítás fontossága ellenére a mezőgazdasági termelők jövedelme mintegy 40% - kal alacsonyabb, mint a többi ágazat jövedelme. A mezőgazdaság jobban függ az időjárástól és az éghajlati viszonyoktól, mint a legtöbb más ágazat. Elkerülhetetlen kérés van a fogyasztói kereslet megváltozása és a mezőgazdasági termelők reagálása között - például több búzát vagy tejet lehessen előállítani, időbe telik.

A gazdálkodóknak fenn kell tartaniuk jövedelmezőségüket, és meg kell őrizniük a talajt és a biodiverzitást.

Az Európai Unió költségvetésében nyújtott támogatások közé tartoznak a mezőgazdasági termelők jövedelemtámogatása, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és az élénk vidéki közösségek fenntartására irányuló intézkedések

A KAP-t két alapot fizet, amelyek az EU költségvetésének részét képezik:

- Az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA- FEAGA), amely közvetlen támogatást nyújt és piaci intézkedéseket finanszíroz;
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA-FEADR), amely a vidékfejlesztést finanszírozza.

Körülbelül 10 millió gazdaság működik az Európai Unióban, és 22 millió ember rendszeresen dolgozik ebben az ágazatban. Lenyűgöző és változatos mennyiségű, megfizethető, biztonságos, jó minőségű terméket kínálnak INTERNET11.

A finanszírozást közvetlenül a tagállamok biztosítják.

Az Európai Unió nagy hangsúlyt fektetett az európai pénzeszközök elosztásának egyszerűsítésére, és így az új KAP finanszírozás kezdetétől a tagállamok képesek lesznek kiválasztani saját módjaikat a célkitűzéseik elérésére.

Minden államnak saját KAP terve van, de az Európai Bizottságnak jóvá kell hagynia a végrehajtás előtt, mondta Phil Hogan európai mezőgazdasági biztos.

A gazdák támogatására vonatkozóan a módosítást 2019. április 8-án az Európai Parlament Mezőgazdasági Bizottsága (COMAGRI) európai parlamenti képviselői elfogadtak egy rendelettervezetet arról, hogy a közös agrárpolitika (KAP) révén 2020-tól az európai mezőgazdasági alapokból részesüljenek INTERNET12.

2.4. Mit akarnak a gazdák az új KAP-tól?

A legtöbb gazdálkodó úgy véli, hogy a támogatások jelenlegi értékének növelése vagy legalábbis fenntartása az új közös agrárpolitika legfontosabb aspektusa. A gazdálkodók azt szeretnék, hogy egyszerűsítsék a KAP-ot és csökkentsék a adminisztrációs eljárást.. Jelenleg mezőgazdasági termelőink átlagosan mintegy 180 euró közvetlen kifizetést kapnak a földterületek után hektáronként, más európai tagállamok közvetlen kifizetések átlaga a 260 euró hektáronkénti összegű támogatás kapnak INTERNET13.

"A jó hír az, hogy a következő pénzügyi keret esetében a közös agrárpolitika két pillére, nevezetesen az I. pillér - közvetlen kifizetések és a II. Pillér - vidékfejlesztés, a közös agrárpolitika stratégiai terve alapján folytatódik, amelyet az egyes államok fognak kidolgozni ”- mondta Mihail Dumitru, az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának főigazgató-helyettese(2018).

„Olyan célkitűzéseket keressünk, amelyek már jól körvonalazódtak, nevezetesen e területek gazdasági növekedése és a munkahelyteremtés, hanem az új lehetőségek, mint például a bioökonómia, amely lehetőség és motor, kapitalizációja, növekedés és munkahelyteremtés a vidéki területeken ”- mondja Mihail Dumitru, az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának főigazgató-helyettese (2018) INTERNET14.

2.5. Románia és az Európai Unió tárgyalásai 2021-2027 közötti időszakra

Románia tárgyalásokat folytat az Európai Unió Bizottságával az elkövetkező 7 éves időszakra (2021-2027). Az európai tisztviselők szerint a vidékfejlesztési folyamat a KAP következő pénzügyi évében folytatódik, de a mezőgazdasági ágazatra elkülönített költségvetés még nem ismert, az EurActiv megjegyzi INTERNET¹⁵.

Nagy-Britannia kilépése az EU-ból több mint 10 milliárd eurós hiányt eredményez a Közösségen belüli költségvetésben. Ilyen körülmények között az Európai Unió valódi kihívással fog szembesülni a mezőgazdaságra szánt költségvetés megtartásával.

A több fontos állam által már támogatott megoldás az, hogy növelje az egyes tagállamok hozzájárulását, hogy az lefedje a Brexit által hagyott szakadékot, de lehetőséget ad más projektek, például védelem, biztonság és migráció finanszírozására. Néhány állam azonban ellenzi a határozatot, és ezek a tárgyalások intenzívek és tartósak. Románia a KAP költségvetését a jelenlegi szinten és a jövőbeni többéves pénzügyi keretben kívánja fenntartani, fenntartva a politika két pillérét - a mezőgazdasági termelőknek nyújtott közvetlen kifizetéseket és a vidékfejlesztési alapokat -, a kis- és középgazdaságok jobb támogatását INTERNET¹⁶.

Románia esetében a támogatásra fordított pénzt nem csökkenti, mint más országokban, a KAP 2021-2027. Az Európai Bizottságtól jelenleg szerzett információk szerint kissé 0,4% -kal növekszik. De a vidékfejlesztés esetében mintegy 15-16% -os csökkenés van, a források alapján. Ami a támogatások korlátozását illeti, úgy tűnik, hogy különösen a nem kormányzati szervezetek nyomása alapján a Bizottság kénytelen támogatni egy mezőgazdasági üzemre eső 60 000 eurós küszöböt. A gazdaságok munkaerőköltségeit azonban figyelembe veszik. A felső korlátból származó pénz a tagállam szintjén maradna, nem térne vissza Brüsszelbe. Látni kell azonban, hogy a Bizottság tervét elfogadják-e. Nem kizárt, hogy a tárgyalásokat követően újraelosztó kifizetést fogadnak el. A hektáronkénti fizetés európai átlaga jelenleg 269 euró, és az új KAP-ban alacsonyabb lesz, ha a költségvetést csökkenteni fogják. Vagy azok az államok, amelyeknek az átlag 90% -nál alacsonyabb támogatások vannak, extra pénzt kapnak a konvergencia folytatásával. Pontosabban, a különbség 50% -a. Így Romániának hektáronkénti növekedése lenne 2026-ban.

Aggasztó hír az, hogy az ország mezőgazdasága számára stratégiai terv, amely magában foglalja a támogatások és a vidékfejlesztés részét. Nem lesz PNDR (Programul Național de Dezvoltare Rurală - Nemzeti Vidékfejlesztési Program), mint korábban. Következésképpen évente jelentést kell tennünk arról, hogy miként teljesítjük célkitűzéseinket mindkét irányban, vagy ez hatalmas adminisztratív erőfeszítéseket jelent. Szükség lesz új szoftverre és a két most különálló ügynökség, az AFIR((Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale = Vidékfejlesztési Finanszírozási

Ügynökség) és az APIA(Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură = Fizetési és Intervenciós Ügynökség a Mezőgazdaság számára) integrálására is INTERNET¹⁷.

Az Európai Bizottság 2018. június 1-jén számos jogalkotási javaslatot terjesztett elő a közös agrárpolitikáról (KAP) a 2020 utáni időszakban. Célja, hogy a KAP jobban alkalmazkodjon a jelenlegi és jövőbeli kihívásokhoz, mint például az éghajlatváltozás és a generációk megújulása, miközben támogatja a mezőgazdasági termelőket.

A jövőbeli KAP célkitűzése a következő:

- méltányos jövedelem biztosítása a mezőgazdasági termelők számára
- a versenyképesség javítása
- helyreállítani az tápláléklánc egyensúlyát
- az éghajlatváltozás elleni küzdelme
- a környezet védelme
- a tájak és a biodiverzitás megőrzése
- a nemzedékek megújulásának támogatása
- a vidéki térségek újjáélesztésének elősegítése
- az élelmiszerek minőségének és egészségének védelme

A jövedelemtámogatás a KAP alapvető részét képezi, kifizetések továbbra is a gazdaság hektáronkénti területétől függenek. A jövőbeli KAP a kis- és középgazdaságok elsődlegesek lesznek, és arra ösztönzi a fiatalokat, hogy gazdaságot hozzanak létre.

- a hektáronkénti támogatásnak nagyobbak kell lennie a kis- és középvállalkozások számára
- a kifizetések méltányosabb elosztása érdekében csökkenteni kell a gazdaságok által a 60 000 EUR-t meghaladó közvetlen kifizetések arányát, és a kifizetéseket 100 000 EUR-ra kell korlátozni gazdaságonként;
- az egyes Európai Országok számára elkülönített közvetlen kifizetések legalább 2% -át a fiatal gazdálkodóknak kell fenntartani, a vidékfejlesztési intézkedésekre kell pénzügyi támogatás fordítani , valamint a földhöz való hozzáférést és a földterület-átruházást kell támogatni.

Az EU országainak biztosítaniuk kell, hogy csak valódi mezőgazdasági termelők részesüljenek támogatásban.

A mezőgazdasági termelők kulcsszerepet játszanak az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, a környezet védelmében, valamint a tájak és a biodiverzitás megőrzésében.

A tagállamok önkéntes környezetvédelmi programokat dolgoznak ki annak érdekében, hogy támogassák és ösztönözzék a mezőgazdasági termelőket az éghajlatbarát és környezetbarát mezőgazdasági gyakorlatok elfogadására.

A jövőbeli KAP a vidéki területek ösztönzését javasolja olyan intézkedések révén, amelyek:

- a fiatalok gazdasággá válásának elősegítése a tapasztalt gazdálkodók útmutatása révén, az ismeretek egyik generációról a másikra történő átadásának javításával és az utódlási tervek kidolgozásával
- ösztönözzék a tagállamokat, hogy tegyenek többet nemzeti szinten, például az adóztatásra és az öröklésre vonatkozó rugalmasabb szabályok révén, a fiatal mezőgazdasági termelők földhöz való hozzáféréseinek javítása érdekében
- szigorúbb élelmiszerbiztonsági és minőségi követelményeket támaszthat a mezőgazdasági termelőkkel, például pénzügyi támogatással csak akkor, ha megfelelnek a peszticidek vagy antibiotikumok használatának csökkentésére vonatkozó szabályoknak

Az EU országai stratégiai terveket dolgoznak ki, hogy miként kívánják elérni az európai célkitűzést a KAP eszközeinek felhasználásával.

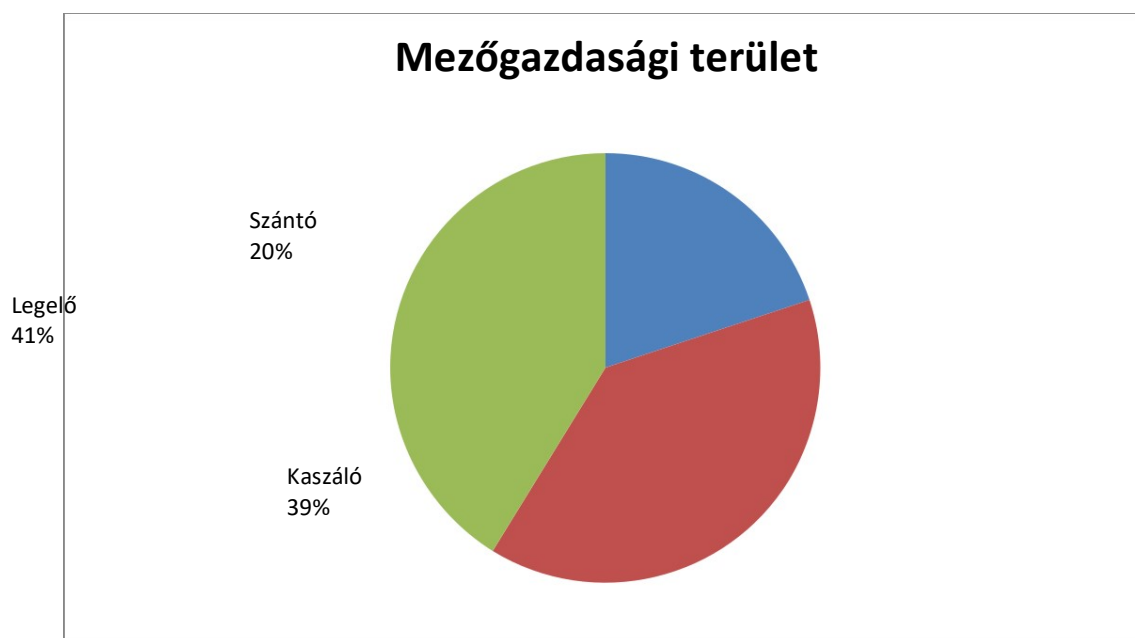
- az adminisztratív folyamatok egyszerűsítése: az országok egységes stratégiai tervet fognak küldeni, amely kiterjed a vidéki kifizetésekre, a vidékfejlesztésre és az ágazati stratégiákra
- a környezetbarát gyakorlatok elősegítése: az egész Unióban érvényes szabványok és célok összességéből kiindulva minden ország alkalmazkodni fogja a környezet védelme és az éghajlatváltozás elleni küzdelem érdekében tett intézkedéseket
- a fiatal gazdálkodók támogatásának egyszerűsítése: az egységes stratégiai terv biztosítja a generációk megújulásának támogatására irányuló intézkedéseket, mivel az mind a közvetlen kifizetésekre, mind a vidékfejlesztésre kiterjed INTERNET¹⁸.

Nagyobb figyelem kerül az éghajlatváltozásra és a környezetvédelemre.

A javaslat szerint a vidékfejlesztésre vonatkozó közvetlen kifizetések nemzeti támogatásának legalább 30% -át használják az éghajlati és környezetvédelmi intézkedésekre. Ezen túlmenően a teljes KAP költségvetésének 40% -a közvetlenül vagy közvetve hozzájárul az éghajlatváltozáshoz INTERNET¹⁹.

3. Hargita megye mezőgazdasági területének bemutatása:

Hargita megye összterülete 663890 hektár, ebből mezőgazdasági terület 395393 hektár, (INTERNET20) összlakosság 332491 személyből tevődik össze INTERNET21. Mezőgazdasági terület használata szerint: szántó 78453 ha, legelő 153385 ha, kaszáló 162739.

1. Ábra: Hargita megye mezőgazdasági terület használata

Forrás: harghita.insse.ro/wp-content/uploads/2019/04/TEMPO_POP107A_16_4_2019.pdf

Legelőből és kaszálóból áll Hargita megye mezőgazdasági területének legnagyobb része. Hargita megye mező- és erdőgazdálkodása egy hosszan elnyúlt változási perióduson ment keresztül az elmúlt évtizedekben, amely sok szempontból máig sem zárult le. A szocializmus után a rendszerváltozás gyökeres átalakulással járt együtt, például a társadalmi gazdasági berendezkedés megváltozása, a termelési eszközök (köztük a termőföld) tulajdonviszonyainak gyökeres átalakulása, azokat visszajuttatva egykori jogos birtokosaik vagy örököseik tulajdonába. Az ellentmondásokkal teli hosszú visszaszolgáltatási folyamat azonban számos problémát is örökölt a régi-új tulajdonosok számára, és átgondolatlansága miatt sok gátló tényező hátráltatja hosszú távon a mezőgazdaság fejlődését.

A kollektivizálás során véghezvitt földreform eredményeképpen az ország mezőgazdasági területe, mezőgazdasági szövetkezeti egységeként volt megművelve. Majdnem teljesen eltűnt Romániában a magántulajdon, a mezőgazdasági területek jelentéktelen része maradt az emberek tulajdonában.

A rendszerváltást követően az agrárreform prioritását a földterületek magántulajdonba való juttatása és használata jelentette. Ezt a 18/1991-es földtörvény alkalmazásával kívánták elérni, amely azonban máig akadályokat gördített a hatékony mezőgazdaság kialakítása elé:

A törvényt azért hozták létre, mert vissza akarták állítani az eredeti állapotot, ami azt jelenti, hogy mindenki ott kapja vissza és ott használja a földterületét, ahol a kollektivizálás előtt volt. Ezáltal, hogy a tulajdonosok a régi helyén kapták vissza a földterületeket, ezáltal a birtokok elaprózódtak. A tulajdonosok csak a földterületeket kapták vissza a gépeket, eszközöket nem, így ennek hiányában kellett megművelniük földjeiket.

A törvény azokra a tulajdonosokra, vagy örökösökre vonatkozott, kik földterületet hoztak a mezőgazdasági termelési szövetkezetben.

A tulajdonosoknak maximum 10 hektár földterület kerülhetett vissza a birtokukba és 10 évig nem lehetett eladni.

A 18/1991-es törvény után még megjelent a 169/1997 és 1/2000 törvény, de máig sem sikerült rendezni minden problémát. Pl. A Tulajdonjogi bizonylatot vagy Tulajdonlapot (Titlu de proprietate). A Tulajdonlapot az élő polgárok tulajdonjogát a megfelelő személyeknek (férj, feleség) adják ki, és az örökösöknek egyetlen tulajdonlapot adnak ki a örökhagyó után járó földterületekkel, amelyben az összes jogosult örökös fel van tüntetve. Csak azokra a területekre lehet igényelni amellyel a tulajdonos beállt a kollektívbe.

A rendszerváltást követően elindított visszaszolgáltatási folyamatok egy sor olyan procedúrát indítottak el, amelynek során mezőgazdasági földterületek nagy hányada még máig sem került vissza az eredeti tulajdonosához, ami magától értetődő, hogy egy sor beruházás, befektetés véghezvitelét gátolja vagy nehezíti meg. Sok esetben az a megművelendő terület gazdasági hatékonyságának csökkentését is eredményezi, ha valaki a területével szomszédos parcellát nem tudja a sajátjához hozzávásárolni.

A megye magán viseli az alapvetően rurális térség összes ismervét (alacsony népsűrűség, nagyvárosok hiánya, hegyvidéki térség, elnéptelenedés, előregedés stb.), ugyanakkor sajátos gazdasági berendezkedésének köszönhetően (pl. A községekben, falvakban szinte teljességgel hiányzik az ipar). A földrajzi jellemzőknek köszönhetően ugyanis a mezőgazdasági területek művelési szerkezete és a földek termőképessége kedvezőtlenebb képet mutat. A domborzati viszonyok alapvetően az állattartás számára kedveznek, egyik legfontosabb erőforrása éppen a

természeti környezetben, a biológiai sokféleségben (biodiverzitás), a természetközelségben, és a tájképi erőforrásokban leledzik INTERNET 22.

A szántó területekre jellemző a kedvezőtlen művelési adottságú hegyvidéki terület ezért a termőföldek minősége is gyenge, nem teszik lehetővé a magas hozamú növénytermesztést nem teszik lehetővé a magas hozamú növénytermesztést . Hargita megye megművelt szántó területekre jellemző fontosabb kultúrái: krumpli, gabonafélék,káposzta, zöldtakarmány félék.

2. Táblázat: Hargita megye szántó területének fontosabb kultúrái:

	2015	2016	2017
Fő növények	Hektár	Hektár	Hektár
Krumpli	9715	9487	8387
Káposzta	303	297	294
Búza	10143	10534	9934
Árpa	7265	6633	6190
Zab	4068	4067	3881
Zöldtakarmány	19764	19611	18656
Évelő takarmány	16362	16188	15021
Lucerna	3098	3432	3102
Éves zöldtakarmány	3402	3423	3635

Forrás:https://harghita.insse.ro/wpcontent/uploads/2019/04/TEMPO_AGR108A_5_4_2019.pdf

A krumpli és a zöldtakarmány leggyakrabban előforduló kultúra Hargita megyében. Ezek a termesztett növények tudják elviselni a térségre jellemző éghajlati adottságokat.

4. Területalapú támogatások (APIA)

4.1. Gyergyószentmiklós és környéke területalapú támogatása

APIA - A Mezőgazdasági Kifizetések és Intervenciók Ügynöksége - a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vidékfejlesztési Minisztérium alárendelt állami intézmény. Ez az 1/2004 törvény alapján működik. 2007 óta az intézmény koordinálja és elosztja a gazdáknak nyújtott uniós pénzeszközöket, amelyek az Európai Mezőgazdasági Garanciaalpból (EMGA - FEGA)

származnak. Az területalapú támogatásokat hektáronkénti közvetlen kifizetések formájában ítélik oda. A területalapú támogatások olyan magánszemélyeknek vagy jogi személyeknek, szervezeteknek vagy termelői csoportoknak ítéltetők meg, akik támogatást szeretnének kapni többek között mezőgazdasági növények, gyümölcsösök, biogazdálkodás vagy állattenyésztés területén INTERNET²³.

Az Európai Unió 2007-től biztosítja Romániának a területalapú támogatást. Európai Unió csatlakozása után a gazdák jelentős része nem bízott abban, hogy valóban kapnak majd támogatást a földterületeik után. Ennek részben történelmi okai voltak: nem volt ismeretlen jelenség, hogy az állam által megígért támogatás (pl. tejtámogatás) csak ígéret maradt, sohasem került kifizetésre. Miután a gazdák megbizonyosodtak a földterületek után járó támogatás kifizetéséről, évről évre nőtt a támogatást igénylők száma. A legtöbb kérés kb. 2011-2014-ben volt. Azóta folyamatosan csökken a kérések száma, de a területek nagysága nő. Ez annak is tulajdonítható, hogy egyre kevesebb gazda tart állatot másrészt a nagyobb gazdák felvásárolták a kisgazdáktól a területeket, és a folyamat a mai napig is tart, hiába hogy a gazdák nem rendelkeznek tulajdonlappal vagy telekkönyvvel. Az állatok azért szükségesek a földalapú támogatáshoz mert anélkül nem lehet a legelőt a támogatási kérelembe belefoglalni. Ilyen állat a szarvasmarha, juh, kecske, vagy ló. A tulajdonosok vagy örökösök nem rendelkeznek vagy csak kevés százaléka rendelkezik telekkönyvvel ezért a gazdák zsebszerződéssel vásárolják meg a területeket a mai napig is. Ezt jól bizonyítja a 2018-as adat, amelyet az Országos Kataszteri és Ingatlan Ügynökség (Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară –ANCPI) közölt, hogy Hargita megyében az összterület 21,81%-a van telekkönyvezve INTERNET²⁴. A gazdák rákényszerültek, hogy zsebszerződéssel vegyék meg a területet mivel hivatalosan nem tudták mert a földhasználók nem tudják rendezni a tulajdonjogot. Ugyanis a rendszerváltás után a tulajdonosok vagy az örökösök az 1959-1962-es beállási nyilatkozat alapján(ekkor volt az államosítás) kapták vissza a földterületeket, de a tulajdonlapot nem. Mivel nem egyszerre történtek a folyamatok hanem egymást követően, így nem rendeződtek a területek jogi helyzete sem. Ahogy az évek teltek egyre nehezebb a területek jogi helyzetét rendezni. Tulajdonlapot is csak azok a gazdák vagy örökösök kaptak, akik a Polgármesteri Hivaltól igényeltek. A Tulajdonlapra felírták az összes örökösöt aki 18/1991-es törvény segítségével visszaigényelték a földterületet. Az örökösök vagy tulajdonos, aki tulajdonlapot kapott nem telekkönyveztette be a földterületet mivel a telekkönyvezés önköltség lett volna, ezért csak használták a földterületet. Mivel nincs telekkönyv nem tudtak hagyatékokat sem járatni, hogy mindenki tudja melyik terület a saját tulajdona. A mezőgazdasági regiszterbe is csak azokat a területeket vallották be, amelyeket használnak, mert családon belül egymás közt szóba elosztották a területeket. Így amikor

zsebszerződéssel földterületet adnak el, csak a használatát tudják eladni. A Román állam folyamatosan próbálja rendezni ezt a helyzetet, például a parcellázási tervvel, általános kataszterrel. A parcellázási tervbe vagy az általános kataszterbe az örökhagyó nevét tüntették fel. A 185/2018 törvény lehetővé teszi hogy a telekkönyvbe be lehessen jegyezni a használatot annak a nevére aki zsebszerződéssel vásárolta meg a területet .

Területalapú támogatást azok a gazdák igényelhetnek akinek van minimum egy hektár mezőgazdasági területe, 30 áras parcellákból. Nem azokat a gazdákat támogatják akinek van a földtulajdona, hanem azokat a gazdákat támogatják akik a mezőgazdasági terület megművelésével foglalkoznak. Ugyanis van olyan tulajdonos aki a területét nem adja bérbe, csak használatba, és ezáltal ő igényli a területalapú támogatást. Csak az a gazda igényelheti a támogatást, aki a területet mezőgazdasági célból megműveli, vagyis aktív gazdának számít.

A jogszabály azt is tisztázza, hogy a gazdáknak nem a tulajdonjogukat kell bizonyítaniuk, hanem a terület használati jogát, hiszen sok gazdának nincs birtoklevele, telekkönyve. Egybefüggő több hektáros területek, nincsenek vagy csak kevés gazdának, mert nincsenek rendezve a tulajdon viszonyok, az itteni emberek ragaszkodnak a saját földterülethez és a tömbesítésbe sem egyeztek bele.

Az egy család által birtokolt földek esetében gyakori a bérleti szerződés alkalmazása annak érdekében, hogy a gazdálkodó le tudja hívni a területalapú támogatást. Így a gazdák a terület használati jogát bérleti szerződéssel igazolják, vagy a Polgármesteri Hivataloktól kikérik a gazdalajstrom kivonatát igazoló okiratot.

Ennek tükrében is a területalapú támogatást kérelmek száma és a támogatott terület nagysága is változik évről évre Gyergyószentmiklós és a környező falvakon egyaránt. Ezt Gyergyószentmiklós és környékére a 2017-2020 közötti időszakra mutatom be.

5. Táblázat: Gyergyószentmiklós és környéke összesített kérelmeknek a száma és támogatott területe.

ÉV	Benyújtott támogatási kérelem	Támogatott terület hektárba kifejezve
2017	3781	19269
2018	4149	20303
2019	4094	20831
2020	4142	21189

Szerkesztette: saját forrás

A közvetlen kifizetések az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatások (Saps)
- hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás, (ZMD)
- agrár-környezetgazdálkodási csomagok, felénk az úgynevezett P3 csomag van, ez kaszáló és legelőre vonatkozik.
- zöldítési támogatás
- fiatal gazda támogatás
- visszaosztott támogatás 1- 5 ha-ig, 5-30 ha között
- szántó területre
- lucernára

6. Táblázat: Területalapú fajlagos támogatási összegek.

Közvetlen kifizetés hektárba kifejezve (ha)		2017	2018	2019	2020
	közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatások	79,73 €	96,88 €	97,24 €	102,56 €
	hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás	86 €	86 €	97 €	97 €
agrár-környezetgazdálkodási csomagok	legelő	261 €	261 €	310 €	310 €
	kaszáló	182 €	182 €	182 €	231 €
	zöldítési támogatás	59,12 €	57,37 €	57,17 €	58,23 €
	fiatal gazda támogatás	19,93 €	22,87 €	24,31 €	25,84 €
visszaosztott támogatás	1-5 ha	5 €	5 €	5 €	5 €
	5-30 ha	51,07 €	48,85 €	48, 32 €	48,63 €
	szántó	19,19 €	17,72 €	16 €	14,70 €
	lucerna	520,41 €	341,65 €	98,94 €	95,08 €

Szerkesztette: saját forrás

A táblázat azt mutatja hogyan változnak a fajlagos támogatási összegek évről évre.

4.2. Szárhegy és a területalapú támogatás

4.2. Szárhegy bemutatása:

Néhány gondolattal szeretném bemutatni megismertetni azt a községet ahol dolgozom. Gyergyószárhegy (más néven Szárhegy) település, Székelyföldön, a Gyergyói medence észak-keleti részében, a Szármány hegy déli lábánál fekszik. A település Gyergyószentmiklóstól 6 km-re található Észak -Nyugati irányban. Gyergyószék legrégebbi települései közé tartozik.

Szárhegy község közigazgatási területe összesen 8156 hektár ez mezőgazdasági és mezőgazdasági területből tevődik össze, ebből 330 hektár belterület és 7826 hektár külterület. Mezőgazdasági terület 6346 hektár, ebből szántó terület 2739 hektár, legelő 831 hektár és kaszáló 2776 hektár.

Olyan növényeket termesztenek, amely a hidegnek jobban ellenáll, mert gyakran előfordul, hogy a fagy késő tavasszal és kora ősszel már előfordul. Mezőgazdasági növények amelyeknek a termesztése a nagyobb területeken előfordul az krumpli és káposzta, valamint a gabonafélék közül, a rozsárpa, a zab és az őszbúza.

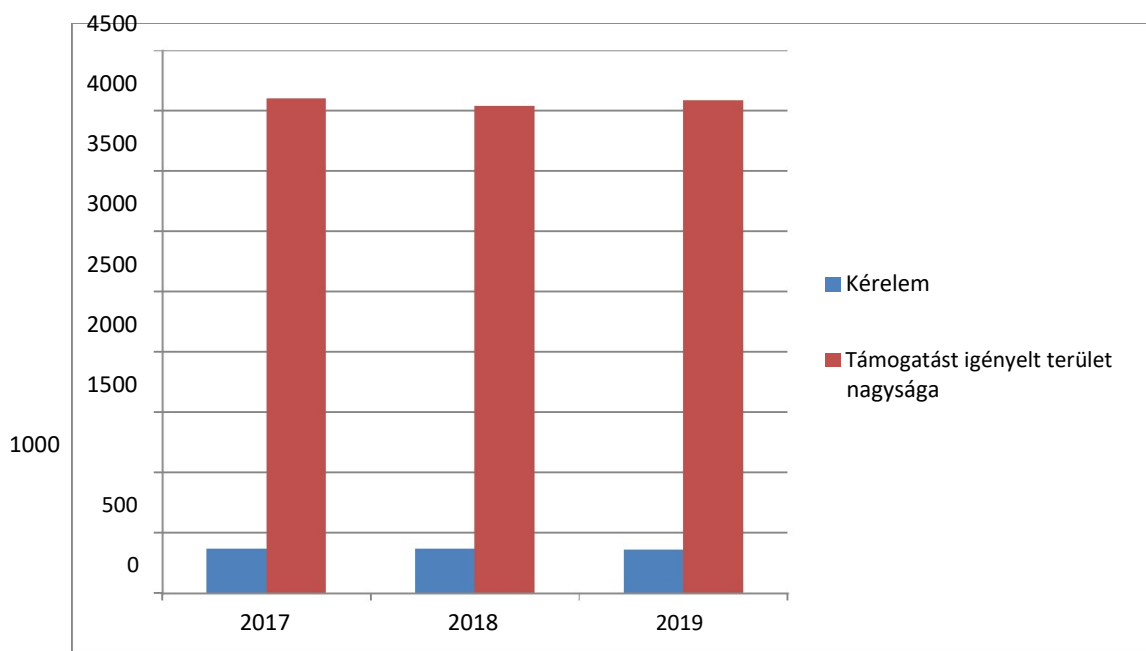
A 2011-es népszámlálás szerint a Szárhegy település lakossága 3424 fő, etnikai összetételében ma is 95 százalékot a magyarság tesz ki, a többi 5 százalékot a betelepült román és cigány nemzetiségű családok jelentik. Vallási hovatartozás szempontjából 95 százalékot tesznek ki a római katolikusok. A település állandó lakosságának a korcsoportok összetétele a következő: a gyermekek 0–14 éves kor között 16,62% -át teszik ki, a fiatal 15–24 évesek az össz lakosság 10,43%- a, a felnőttek 25-64 év között a legtöbbet képviselik 54,47% -ot, a 65 éves vagy annál idősebbek 17% -ot képviselnek, a 85 éves vagy annál idősebbek mindössze 1,49% INTERNET²⁵.

Szárhegy községben, évről évre változik a kérelmet benyújtó gazdák száma és a földterület nagysága is.

2017- ben 365 kérelmet nyújtottak be a gazdák és ennek az összterülete 4101,00 ha

2018-ban 368 kérelmet nyújtottak be a gazdák és ennek az összterülete 4041,46 ha

2019-ben 355 kérelmet nyújtottak be a gazdák és ennek az összterülete 4086,13 ha

2. Ábra: Szárhegy községben benyújtott kérelem és támogatott terület nagysága

Szerkesztette: Saját forrás

Az ábra is jól tükrözi, hogy két egyforma év nincs minden változik minden évben mint pl. a kérések száma és az összterület is.

4.3. Vizsgálati eredmények és értékelésük:

A kérdőívet kitöltő valamennyi gazda Szárhegy községben lakik. A kérdőívet azok a gazdák töltötték ki, aki kérelmet nyújtanak be a területalapú támogatásra.

7. Táblázat: A megkérdezettek életkorának összetétele:

Életkor összetétele		
Életkór	Megkérdezettek száma	%
18-35 év	2	2 %
36-40 év	5	6 %
41-50 év	26	33 %
51-60 év	23	29 %
61-70 év	15	19 %
71-80 év	8	10 %
80-90 év	1	1%
Összesen:	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A kérdőívet kitöltők a község lakói. A kérdőívek kitöltése során figyeltem arra, hogy a beérkezett támogatási kérelmek alapján megállapítható életkori eloszlást kövessem. A táblázat adatai jól mutatják, hogy a megkérdezettek több mint 90-a idősebb 40 évesnél, a 60 év felettiek közel egyharmadát alkotják a teljes gazdálkodó népességnek.

8. Táblázat: Mekkora területen végez mezőgazdasági tevékenységet?

Területnagyság ahol mezőgazdasági tevékenység történik		
Területnagyság	Megkérdezettek száma	%
1-10 ha	32	40 %
11-20 ha	21	26 %
21-30 ha	9	11 %
31-40 ha	8	10 %
41-50 ha	2	3 %
51-100 ha	5	6 %
101-500 ha	2	3 %
501-900 ha	1	1 %
Összesen:	80	100 %

Forrás: saját vizsgálat

Ez a táblázat jól tükrözi hogy a parcellák mennyire fel vannak aprózódva, csak a társas és még néhány gazdának sikerült nagy egybefüggő területet kialakítania. A gazdák háromnegyede pár hektáron gazdálkodik. Van aki csak ebből él, s hogy fen tudja tartani magát mellette még az állattartást is bevállalja, és van aki fizetés kiegészítésként műveli meg a földet.

9. Táblázat: Mekkora területen végez mezőgazdasági tevékenységet és milyen korosztály?

Területnagyság ahol mezőgazdasági tevékenység történik								
Életkór	Területnagyság							
	1-10 ha	11-20 ha	21-30 ha	31-40 ha	41-50 ha	51-100 ha	101-500 ha	501-900 ha
18-35 év	1						1	
36-40 év		2				3		
41-50 év	6	12	3	2	1	2		
51-60 év	7	5	2	6	1		1	1
61-70 év	9	2	4					
71-80 év	8							
80-90 év	1							
Összesen	32	21	9	8	2	5	2	1

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat adatai azt mutatják, hogy nem befolyásolja az életkór, a gazdák által használt, mezőgazdasági terület nagyságát .

10. Táblázat: mire fordította vissza a támogatás összegét?

Megvalósítás	Megkérdezettek száma	%
Több műtrágya kijuttatás	5	6 %
Növényvédelem	3	4 %
Környezetvédelmi intézkedések bővülése	8	10 %
Munkagép vásárlása és bővítése	27	34 %
Terület vásárlás	31	39 %
Nincs változás	2	2 %
Egyéb:	4	5 %
Összesen	80	100 %

Forrás: saját vizsgálat

Az ábra is mutatja hogy a gazdák 34% fejleszt, korszerűsít, hogy ezáltal megkönnyítik a munkát és növelik a hatékonyságot a mezőgazdaságban .A gazdák próbálják a lehetőségekhez mérten fejlődni és visszafordítani a támogatás összegét. Mivel más megélhetési lehetőség nincs, az ipar is megszűnt a rendszerváltás után ezért hiába hogy éppen csak fenntartják magukat de a község többsége ezzel foglalkozik.

11. Táblázat: Milyen gazdasági formában gazdálkodik?

Gazdálkodási formák	Megkérdezettek száma	%
Östermelő		0
Egyéni vállalkozó	14	18%
Családi gazdálkodó	64	80%
Társas vállalkozás	2	2%
Vegyes		0
Egyéb.....		0
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat azt mutatja, hogy a gazdálkodók 64%-ban családi gazdálkodásban végzik a mezőgazdasági tevékenységet, mivel nem rendelkeznek akkora földterülettel, hogy bér munkást tudjon alkalmazni.

12. Táblázat: Mi a tevékenységi köre?

Tevékenységi kör	Megkérdezettek száma	%
Növénytermesztés	56	70%
Állattenyésztés	21	26%
Kertészet	3	4%
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

Szárhegy község nagy szántó területtel rendelkezik, a táblázat is jól tükrözi hogy a megkérdezett gazdák 70% növénytermesztéssel foglalkozik, csak 26%-a a gazdáknak állattenyésztéssel. A gazdáknak 4% -a foglalkozik kertészet mivel az éghajlati viszonyok nagyon megnehezítik ezt a tevékenységet.

13. Táblázat: Főállásban gazdálkodik?

Főállású gazdálkodó	Megkérdezettek száma	%
Igen	31	39%
Nem	49	61%
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A gazdák 61%-a kiegészítő jövedelmi forrásnak tekinti a területalapú támogatást. A gazdák 39%-nak a jövedelmi forrása a területalapú támogatás.

14. Táblázat: Ön szerint, melyik üzemméretet kellene jobban támogatni?

Üzemméres	Megkérdezettek száma	%
kicsi (10 ha alatt)	26	33%
közepes (11-30 ha)	39	49%
nagy (31-100 ha)	9	11%
óriás (100 ha felett)	6	7%
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat adatai azt mutatják, a megkérdezettek 49 % -a , hogy a közepes gazdaságot támogassák jobban. Terület alapú támogatásnál is a visszaosztott támogatás (5-30 ha) nagyobb, akár a megkérdezett gazdák véleménye is hasonló.

15. Táblázat: Ön szerint a gazdaságban (általánosságban) milyen munkaerő piaci problémák korlátozzák a foglalkoztatást?

Munkaerő piaci problémák	Megkérdezettek száma	%
Szakképzett munkaerő hiánya	4	5%
Dolgozni akarók hiánya	11	14%
Magas munkabérigény	9	11%
Magas bérköltségek	19	24%
Munkaerő elvándorlás	23	29%
Előregedő népesség	14	17%
Egyéb:		
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat azt mutatja, hogy 29% -os munkaerő elvándorlás,ez az egyik legnagyobb problémája a mezőgazdasági ágazatban. Ezt követi a magas bérköltség 24%-al, az előregedés 17%, és a dolgozni akarók hiánya is jelentős 14%-os.

16. Táblázat: Ön mit tart a földalapú támogatások legfontosabb céljának?

Legfontosabb célok	Megkérdezettek száma	%
Vidéki népesség helyben tartása	23	29%
Tájfenntartás	27	34%
Jövedelem biztosítás	9	11%
Termelés növelése	14	17%
Olcsó és biztonságos élelmiszer előállítás	7	9%
Egyéb		
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat jól bizonyítja, a megkérdezettek 34%-nak fontos a tájfenntartás mivel nem csak a mi örökségünk, hanem a jövő nemzedék számára is a megélhetéshez elengedhetetlen. Vidéken nincs ipar, nincs megfelelő jövedelemforrás, a területalapú támogatás segít a vidéki népesség helyben

tartásába a megkérdezett gazdák 29%-a szerint. A megkérdezett gazdák 17%-nak a célja a termelésnövekedés, és csak 11%-nak a jövedelembiztosítás.

17. Táblázat: Szeretné-e, hogy a földalapú támogatások minden évben előre meghatározott időpontban kerüljenek kifizetésre? (Amennyiben nincs a kifizetést akadályozó eljárás)

Meghatározott idő	Megkérdezettek száma	%
Igen	48	60%
Nem	21	26%
Nem tudom	11	14%
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat azt bizonyítja, hogy a gazdáknak több mint a felének, azaz 60%-nak fontos, hogy tudja minden évben előre meghatározott időpontban kerül a területalapú támogatás kifizetésre, mivel ez által előre tudná tervezni a mezőgazdasági költségeit. 26%-nak nem fontos a területalapú támogatás meghatározott kifizetési időpontja.

18. Táblázat: Milyen területalapú támogatásokat vesz igénybe?

	Területalapú támogatás típus						
	SAPS	Zöldítés	Kaszáló támogatás	Legelő támogatás	Hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás	Agrár-környezetgazdálkodási csomagok	Fiatalkorú gazda támogatás.
Megkérdezettek száma	80	67	58	44	80	3	2
Összesen	80	67	58	44	80	3	2

Forrás: saját vizsgálat

A táblázatot nem lehet %-ba értelmezni, mivel a gazdák eltérő területalapú támogatásba részesülnek. A területalapú támogatás közül az alaptámogatást (SAPS) minden gazda jogosult aki kérelmet tesz le. Hegyvidéki térségnek minősül Szárhegy község mezőgazdasági területe, ezáltal minden kérelmező jogosult a hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatásra. A megkérdezett gazdák közül, kaszáló támogatásra jogosult 58 gazda és legelő támogatásra jogosult 44 gazda, zöldítésre 67 gazda. Az agrárkörnyezetgazdálkodási csomagot, csak 3 gazda veszi igénybe, a

megkérdezettek közül, mivel 5 éves szerződésbe vállalt feltételeknek kell, eleget tegyen. Fiatalgazda támogatást 2 gazda veszi igénybe.

19. Táblázat: Kérem jelölje be, környezetében lévő gazdaságok jellemzően milyen szolgáltatásokat végeznek

Szolgáltatások	Megkérdezettek száma	%
Bérmunka	5	6%
Értékesítés	43	54%
Felvásárlás	3	4%
Termeltetés	8	10%
Nem végez szolgáltatást	21	26%
Egyéb		
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat azt mutatja, hogy a megkérdezett gazdák 54%-a értékesítési szolgáltatást végez. 26%-a nem végez szolgáltatást, hanem saját célra használja fel a megtermelt terméket. 10% termeltetési szolgáltatást végez, 6% bérmunka szolgáltatást és 4%-a felvásárlási szolgáltatást folytat.

20. Táblázat: Melyiket tartja biztosabb bevételnek?

Bevétel típus	Megkérdezettek száma	%
Támogatások	47	59%
Termelés	33	41%
Összesen	80	100%

Forrás: saját vizsgálat

A táblázat azt mutatja, hogy a megkérdezett gazdák 59%-a jobban bízik a területalapú támogatás részesülésébe mint a termelésben. Ennek oka az időjárási tényezők lehetnek.

4.4. Területalapú támogatás típusai és feltételei

A Közös Agrárpolitikai (K.A.P./ P.A.C.) 2014-2020 szerződés az előző ciklushoz képest a SAPS támogatást az aktív mezőgazdasági termelőhöz köti. Romániában aktív mezőgazdasági termelőnek számít minden olyan gazda, akinél az előző évben a közvetlen támogatások értéke

nem haladta meg az 5000 eurót. Abban az esetben, ha az előző évi támogatás meghaladta az 5000 eurót, a gazdálkodónak bizonyítani kell az aktív mezőgazdasági termelői státusát. Ezt a következőképpen teheti meg:

Ha a gazdálkodó természetes (fizikai) személy, két lehetősége van:

- Igénylés letételéhez szükséges az Adó- és Pénzügyi Hivatal által kiállított igazolás amivel igazolja az előző évben megvalósított mezőgazdasági jövedelmét. Fontos, hogy ez az igazolás meglegyen, illetve bevezetésre kerüljön az APIA hivatalaiban, ugyanis addig nem történik kifizetés. Ha a megvalósított jövedelmet igazoló akta nem kerül bevezetésre időben, a kérelem elutasítódik.
- A gazdálkodó mezőgazdasági vállalkozói engedéllyel kell rendelkezzen (P.F.A./I.I./I.F.), vagy akár egy mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó céget (S.R.L.) hoz létre.

– Abban az esetben, ha a gazdálkodó már rendelkezik vállalkozói engedéllyel (P.F.A./I.I./I.F.) vagy akár mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó cégről (S.R.L.) van szó, a tevékenysége (CAEN kód) alapján aktív gazdának tekinti az APIA.

Minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania a környezetvédelmi előírásokat a talaj állapotának megőrzése érdekében, valamint a kölcsönös megfeleltetés (G.A.E.C és S.M.R.) követelményrendszerét, illetve a mezőgazdasági tevékenységre alkalmas állapot megőrzése érdekében az ún. minimumkövetelményeket.

A támogatás típusai:

- közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatások,
- hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás,
- agrár-környezetgazdálkodási csomagok,
- kaszáló és legelő támogatás,
- zöldítési támogatás,
- fiatal gazda támogatás

4.5. Általános támogatási feltételek

A gazdák a következő feltételekkel kell rendelkezzenek ahhoz hogy területalapú támogatást igényelhessenek:

- Az Apia által kezelt rendszerbe minden gazda egyedi azonosítóval van bejegyezve.
- Egy évben csak egyszer teheti le a gazda a kérését függetlenül attól hogy növény-és/vagy állattenyésztési ágazatra igényli a támogatást

- A kérés benyújtását a helyi/megyei Apia- hoz kell, letegye annak függvényébe, hogy mekkora területtel rendelkezik
- a helyes bejelentése a növény és/vagy állatlétszámnak a Polgármesteri Hivatalnál és az állatorvosnál
- a támogatásnál felhasznált parcellák pontos azonosítása, körülhatárolása
- a kért parcellákra vonatkozó támogatási feltételek teljesítése ilyen pl. az agrár-környezet gazdálkodás
- A kérelmezőnek minimum egy hektár mezőgazdasági földterületet kell megművelni,
- A mezőgazdasági parcelláknak legalább 0,3 hektár nagyságúnak kell lenniük,
- Szőlő, gyümölcsös, komlóültetvények, gyümölcs-faiskolák, faiskolák esetében a parcellák minimális mérete 0,1 hektár kell legyen,
- A fólia- és üvegházak esetében a minimális mezőgazdasági területnek 0,3 hektárnak kell lennie, a legkisebb parcella mérete pedig 0,1 hektár,
- A legelők esetében a gazdának minimális számú állattal kell rendelkeznie ami azt jelenti hogy 1ha / 1 UVM ("Unitatea Vită Mare = Nagy marhahús egység ")

UVM = A nagyobb mértékegység az állatok hektáronkénti terhelését vagy számát jelenti. A hektáronkénti állatállomány tömegének kiszámításához a fajlagos átalakítási tényezővel legeltetett állatok számát megszorozzák, és a terméket a legeltetésre használt hektárok számával osztják meg. Az állandó gyepterület támogatásához az állatokat tartó gazdálkodóknak be kell nyújtaniuk az APIA-nak egy olyan példányt az állattenyésztési igazolványról, amelyben az állatok nyilvántartásba vették és szerepel RNE-nél (Registrul național al exploatațiilor = Nemzeti gazdasági nyilvántartás), RNE = adatgyűjtés elektronikus formában, amely tartalmazza a romániai gazdaságok azonosító adatait;

A minimális terhelése 0,3 UVM / ha-nál kisebb nem lehet a legelő és kaszáló területnek. A mezőgazdasági termelők, akik nem igényelnek közvetlen területalapú támogatást, nem kötelesek bejelenteni mezőgazdasági parcelláikat, ha a teljes területük nem haladja meg az 1 (egy) hektárt. A mezőgazdasági termelőnek minden esetben be kell jelentenie az összes mezőgazdasági parcellát ha azok ökológiai jelentőségű területeket.

A szabályok be nem tartása csökkenti a kifizetéseket, akár teljes elvesztést is jelentheti. Ez annak függvénye, hogy mennyire súlyos, mekkora mértékű, és/vagy ismétlődő. Kivétel az állattenyésztési ágazatnál a darabszámos támogatás. Ha a gazda nem egyezik bele az Apia vagy az erre felhatalmazott egyéb szervek végezzék az ellenőrzést akkor ki is zárhatják a kifizetésből.

Szükséges dokumentumok:

- Személyazonossági igazolvány- , útlevelel másolat

- aktív bankszámla igazolása
- jogi személyek esetében - a szervezet formáját, a fiskális regisztrációt és a rendszergazda kinevezését / kinevezését igazoló okmányok eredeti példányában;
- egyéb dokumentumok, a kért támogatás típusa szerint megkülönböztetve;
- Szükséges dokumentumok, amelyek igazolják a mezőgazdasági földterület használatát, ideértve az ökológiai jelentőségű területeket is tartalmazó területeket, valamint a bejelentett állatokat

Ha a kérés letétele után, valami rendkívüli eset történik, akkor írásban kell értesíteni az Apiát, mellékelve a bizonyító iratokat. A megtörténés napjától számított 15 napon belül.

- a kedvezményezett halála;
- a kedvezményezett hosszú távú szakmai képtelensége,
- súlyos természeti katasztrófa, amely erősen befolyásolja a mezőgazdasági hasznosítást; vagy növényi betegség, amely részben vagy teljes mértékben érinti a kedvezményezett állatállományát vagy növényét;
- az egész gazdaság vagy annak egy nagy részének kisajátítása, ha a kisajátítást a kérelem benyújtásának időpontjában nem lehetett volna előre látni INTERNET26.

4.6. Alaptámogatás vagy közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatás SAPS

Alaptámogatás vagy közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatás SAPS (rendszer) támogatás igénylésének egyik alapfeltétele, hogy a gazdálkodó az adott területre jogszerű földhasználattal rendelkezzen, vagyis a kérése benyújtása napján, az illetékes Polgármesteri Hivatal által kibocsájtott igazolással bizonyítania kell a terület használati jogát, de nem feltétel a tulajdon jogot igazoló okirat. A terület lehet saját vagy bérelt, mindkét esetben jogosult a támogatásra. Ez két részből tevődik össze az egységes területalapú támogatás, vagyis ahogy nálunk nevezik SAPS, amit az Európai Unió finanszíroz, és a másik rész a kiegészítő nemzeti területalapú támogatás, aminek a forrása a román költségvetés.

4.7. Újraosztható vagy visszaosztott támogatás

A Közös Agrárpolitikai (K.A.P./ P.A.C.) 2014-2020 szerződés az előző ciklushoz képest lehetővé teszi a tagállamok számára az ún. visszaosztott támogatás folyósítását. Ez egy graduálisan növekvő támogatási forma, mely 1 és 30 ha közötti mezőgazdasági területre vonatkozik, ez két részből áll:

- 1-5,00 ha: 5 euró
- 5,01-30 ha: a támogatás értékét minden évben külön határozza meg a Mezőgazdasági Minisztérium. Abban az esetben, ha a gazdálkodó bizonyíthatóan, mesterségesen darabolta fel a gazdaságát annak érdekében, hogy minél nagyobb összegben részesüljön, a visszaosztott támogatásból ez az összeg elutasításra kerül.

4.8. Kedvezőtlen adottságú hegyvidéki területek után járó támogatás

A kedvezőtlen adottságú hegyvidéki területek után járó támogatás a következő feltételeknek kell, megfeleljen:

- Azokra a területekre vonatkozik, amelyek átlagosan legalább 600 m tengerszint fölötti magasságban fekszenek, illetve ezek területén található fizikai blokkokon belül
- Azokra a területekre vonatkozik, amelyek átlagosan 400-600 m tengerszint fölötti magasságban fekszenek, és ahol a lejtők átlagos dőlésszöge legalább 15%, illetve ezek területén található fizikai blokkokon belül
- Azok a mezőgazdasági termelők, akik vállalják, hogy mezőgazdasági tevékenységet fognak folytatni az első kifizetést követő 5 éven keresztül az illető mezőgazdasági farmon, és akik betartják a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Feltételeket (GAEC) tartalmazó előírásokat a farm egész területén a vállalat egész ideje alatt.

4.9. Agrár-Környezetgazdálkodási támogatások célkitűzései a következők:

- A vidéki övezet fenntartható fejlesztése azáltal, hogy a területek hasznosítói vezessenek be vagy folytassanak olyan gazdálkodási módszereket, amik összhangban vannak a környezet védelmével, valamint jobba tételével, a biodiverzitással, illetve a víz, a talaj és a vidéki környezet védelmével.
- 1-es csomag: „Magas természeti értékű gyepterületek fenntartásának támogatása”
- 2-es csomag: „A hagyományos gazdálkodás támogatása”

- 3-as csomag: „A madarak természetes környezetét képező gyepterületek fenntartása”
- 4-es csomag: „Zöldtrágya használata”.

Agrár-Környezetgazdálkodási támogatás kérelmezhet az a gazda aki a következő feltétellel rendelkezik:

Románia területén található mezőgazdasági területet művel, és amelybe azonosítható a un. IACS (Apia) rendszerben, valamint legalább 1,00 hektár nagyságú, és minimum 0,30 hektár nagyságú parcellákból tevődik össze.

Vállalja, hogy az aláírástól számított 5 éven át betartja az agrár-környezetgazdálkodási feltételeket

Vállalja, hogy a mezőgazdasági farm egész területén betartja a GAEC (Bune Condiții de agricultură de mediu = Jó mezőgazdasági és környezeti feltételek) feltételeket.

Vállalja, hogy betartja a támogatási kiírásnak megfelelő jellegzetes feltételeket

Vállalja, hogy nyilvántartást vezet az illető parcellákon végzett mezőgazdasági tevékenységekről, összhangban az agrár-környezetgazdálkodási feltételekkel

Saját felelősségre nyilatkozza, hogy az aláírást megelőző 5 évben nem használt vegyszereket és műtrágyát azokon a parcellákon, amelyekre kéri az 1-es támogatási csomagot – „Magas természeti értékkel bíró gyepterületek”. Abban az esetben, ha a farmer 5 évnél korábban műveli az illető mezőgazdasági területeket, a nyilatkozata csak arra az időszakra lesz érvényes, amely alatt a gazda ténylegesen művelte az illető területeket. Ez a feltétel csak az 1-es támogatási csomagra érvényes.

Agrár-Környezetgazdálkodási támogatások:

1-es csomag: „Magas természeti értékkel bíró gyepterületek” –félig természetes gyepterületek, amelyek általában összhangba hozhatóak gazdag növény-és állatvilággal.

- tilos műtrágya használata;
- az istállótrágya hagyományos használata legtöbb 30 kg Ns.a./ha mennyiségig engedélyezett;
- tilos vegyszer használata;
- A kaszálást csak július 1-je után lehet elkezdni;
- a lekaszált növényi masszát össze kell gyűjteni a gyepterületéről a kaszálástól számított két héten belül;
- legeltetés leg fennebb hektáronként 1 szamosállat (1 UVM/ha) esetben végezhető;
- az elárasztott legelőket a vizek visszahúzódásától számított leghamarabb két hét után lehet legeltetni;
- tilos a vállalkásba foglalt gyepek felszántása és tárcsázása;

- nem végezhető felszíni vagy felületés. Vetés helyi flórafajtákkal csak abban az esetben lehetséges, ha gypszakaszok leromlottak vagy véletlenül sérültek;

2-es csomag: „A hagyományos gazdálkodás támogatása”

- Csak az 1-es csomaggal együtt kérelmezhető
- Nem engedélyezett a mezőgazdasági munkálatok elvégzése, gépesített eszközökkel.

3-as csomag: „A madarak természetes környezetét képező gyepterületek fenntartása”

Ebben az esetben Crex Crex(Haris madár)élőhelyét védik:

- tilos műtrágyák használata;
- tilos vegyszerek használata;
- a kaszálást csak július 31-e után lehet elvégezni ; •a kaszálás a parcella közepétől kifelé kell végezni;
- minden parcella szélén meg kell hagyni egy 3 m széles, le nem kaszált vagy le nem legelt -etett sávot;
- a lekaszált növényi masszát össze kell gyűjteni a gyepterületéről a kaszálástól számított két héten belül;
- legeltetés leg fennebb hektáronként 0,70 számossalat esetben végezhető;
- az el árasztott legelőket a víz visszahúzódásától számított leghamarabb két hét után lehet hasznosítani;
- tilos a válllásba foglalt gyepek felszántása és tárcsázása;
- nem végezhető felszíni vagy felületés. Vetés helyi flórafajtákkal csak abban az esetben lehetséges, ha a gypszakaszok leromlottak vagy véletlenszerűen sérültek;
- a válllás alatt levő gyepek területén nem engedélyezettek a gépesített eszközökkel végzett munkálatok

Itt is Laniusminor(Kisörgébics) és Falcovespertinus(kékvércse)élőhelyét védik. Ugyanazok a feltételek mint a Haris madár esetében, kivéve a következő feltételeket: •Kaszálás július 1-ig,

- Legeltetés csak 1 számossalat/hektár-ig (1UVM/ha).

4-es csomag: „Zöldtrágya használata”

zöldkultúrák vetését szeptember végéig el kell végezni. A zöldkultúráként használható növények: borsó, csicseriborsó, repce, mustár, csillagfürt, somkóró;

zöldkultúrák létesítése előtt csak szerves trágyák használhatóak. Tilos műtrágyák használata zöldkultúrák vetése esetén.

a létrejött biomasszát legkésőbb március végéig alá kell szántani.

a következő kultúra szükséges mezőgazdasági munkálatai csak ezen művelet elvégzése után kezdődhetnek;

Tilos a farmon létező gyepek felszántása a vállalás teljes idő tartama alatt.

A kérelmezők évente változtathatják a farmon belüli mezőgazdasági területeket, amikre alkalmazzák a zöldtrágya használatát, fenntartva azonban az első évben támogatásra megjelölt terület nagyságát INTERNET²⁷.

4.10. Zöldítési támogatás

A zöldítéses kifejezés az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági tevékenységet takar, amely arra hívatott, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. Minden gazdálkodónak, aki SAPS támogatást igényel, kötelezően meg kell felelnie a zöldítéses előírásainak, feltéve, ha valamilyen módon nem mentesül. Fontos tudni, hogy a zöldítési támogatást csak a SAPS támogatásban érintett területek után lehet igényelni.

A zöldítési támogatást igénylőknek három előírást kell betartaniuk:

– terménydiverzifikáció, azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele: 10 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, míg a 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább háromféle növénykultúrát.

– állandó gyepterületek fenntartása: az állandó gyepterületeknek minősülő területek mezőgazdasági területekhez viszonyított arányát országos szinten meg kell őrizni.

– ökológiai jelentőségű területek kijelölése: a 15 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodókra vonatkozik, kiknek megfelelő kiterjedésű ökológiai jelentőségű területet kell kijelölniük.

Mentesülnek a zöldítéses előírás alól, de ugyanakkor megkapják ezt a támogatási formát:

– kisk gazdaságok számára kialakított egyszerűsített támogatás résztvevői

– az ökológiai gazdálkodást folytató gazdaságok

– a csak gyümölcsstermesztéssel foglalkozó gazdaságok

– azon gazdálkodók, kiknek területeik valamilyen védett övezet, előírás alá esnek .

4.11. Fiatal gazdáknak juttatott támogatás

A közvetlen támogatások keretében létrehozott fiatal gazda támogatást szintén az egységes kérelem keretében kell igényelni, mint a SAPS és a zöldítés összegén felüli kiegészítő támogatást. A fiatal gazda támogatás évente igényelhető. A támogatás hektáronkénti összege évente változik, melyet a Mezőgazdasági Minisztérium határoz meg. Fiatal mezőgazdasági termelőnek tekinthető az a 40 évnél nem idősebb termelő, aki gazdaságát az első SAPS kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül hozta létre. Ha idő közben a gazda betölti a negyvenedik életévét akkor elveszíti ezt a fajta támogatást. A támogatás célja, hogy a mezőgazdasági tevékenység megkezdéséhez nyújtson pénzügyi hozzájárulást a fiatal mezőgazdasági termelőknek, ezért a támogatás időtartama is csupán a mezőgazdasági tevékenység megkezdésétől számított legfeljebb öt évre terjed ki. A fiatal mezőgazdasági termelőnek járó támogatás igényelhető, mint fizikai személyként, vagy mint jogi személyként.

4.12. Szántó területek után járó támogatás:

A gazda úgy igényli a támogatást mint szántó terület erre is jár támogatás ha vet bele haszon növény, ha parlagon hagyja. De nem hagyhatja hosszabb ideig mint 5 év. Öt év után a terület átminősülhet kaszálónak ha nem szántja fel.

4.13. Kaszáló utáni támogatás:

Kaszálós területre akkor is lehet igényelni a támogatást ha nincs állat. Akkor az eljárás az, hogy az egy háztartásba élő gyermek állatát kell felhasználni, vagy férj feleség néven szereplő állatot kell felhasználni, de akár a széna eladását vagy tárolását kell leigazolni. A széna eladást úgy lehet megoldani, hogy a Polgármesteri Hivataltól ki kell váltani a termelői engedély, és aki megvásárolta a szénát annak az adataival ki kell tölteni. A jelenlegi keresleti év október 15-ig le kell tenni az APIA hivatalaiban.

4.14. Legelő utáni támogatás:

Legelőre csak állattal lehet igényelni a támogatást, ellenkező esetben a kérdésbe nem lehet belefoglalni a legelős parcellát. Az előleg megkezdéséig meg kell tartani azt az állatlétszámot amely szükséges a legelős területhez.

4.15. A kérelem benyújtására és kifizetésére vonatkozó határidők:

Kérelem leadásának határideje : márc. 1-máj.15. Az egységes kérelmet SAPS minden évben május 15-ig tudják benyújtani a gazdálkodók, melyhez egyidejűleg csatolni kell a támogatások igényléséhez szükséges aktákat.

Kérelem módosítás : máj. 15-31. Az a periódus, időszak amikor a jogszabály értelmében a május 15-ig leadott kérelmek módosíthatók, akár hiánypótlást is lehet alkalmazni május 30-ig.

Kérelmek feldolgozása: jún. 1-30. Ebben a periódusban a kérelmek feldolgozásra kerülnek. Megtörténik a helyszíni ellenőrzésben résztvevő gazdák kisorsolása.

Kérelmek ellenőrzése: júl.1-okt. 15. A helyszíni, illetve vele párhuzamosan a különböző adminisztratív ellenőrzések lebonyolítása.

Előlegfizetés : okt. 15-nov. 30. Az előlegfizetésre jogosult gazdák kérelmeinek a kifizetése.

Végleges kifizetés : dec. 1-jún 30. (következő év) a végleges kifizetések elkezdése, amely a következő naptári év június 30-ig kell, megtörténjen.

Megjegyzés: a kérelembek beadás és a kifizetések elkezdése között a gazdáknak az igénylések típusától függően aktákat kell beadniuk a kihelyezett APIA hivataloknál. Például, ha nem tudja biztosítani a megfelelő számosságú állattal a gyepterületek lefedését, akkor legkésőbb október 15-ig be kell mennie a kihelyezett APIA hivatalba, és egy nyilatkozatot kell kitölteni ezzel kapcsolatban vagy a termelői engedélyről egy másolatot kell leadjon. A termelői engedéllyel bizonyítja, hogy a szénát eladta.

6. Következtetés és összefoglalás

Dolgozatom témája a területalapú támogatás. Dolgozatom célja a területalapú támogatás hatása a mezőgazdasággal foglalkozó gazdák számára. Kíváncsi voltam arra, hogy a mi vidékünkön a gazdák mekkora területen folytatják a gazdálkodást. A területalapú támogatás nélkül a gazda a gazdaságot fenn tudja-e tartani és tovább tudja-e folytatni.

Dolgozatom előkészítésekor kétségeim merültek fel mivel szakirodalom nincs a területalapú támogatást érintő témában. A forrásgyűjtés során bőséges szakirodalmi háttérrel találtam a kidolgozáshoz.

Románia már 1974-ben egy kétoldalú szerződés írt alá az Európai Közösséggel. Románia 2007 január elseje óta tagja az Európai Uniónak. Romániának ebből haszna volt mert egy olyan forrást biztosított a támogatás az országnak amit nem biztos, hogy az ország tudta volna biztosítani a gazdáknak.

Romániába lezárult a 7 éves ciklus azaz 2013-2020. Egy új 7 éves ciklus kezdődik 2021-2027 ezért a tárgyalások az Európai Unióval most folytatódnak. Az elkövetkező ciklusban az Unió nem csökkentené a támogatási pénzüsszeget. Ezek még csak tervek, 2020-ban fog letisztázódni, hogy az Unió mekkora összeget ad a támogatásra.

1962-ben elindult a Közös Agrárpolitika (KAP), ez az Európai Unió tagállam közös politikája.

A gazdák a KAP-tól azt szeretnék, hogy a támogatás összege nőne és csökkenjen a adminisztrációs eljárást. A finanszírozást közvetlenül a tagállamok biztosítják. Minden tagállamnak saját KAP terve van. Ezt a KAP tervet kell elfogadnia az Európai Bizottságnak. A fő cél a kis- és középvállalatok valamint a fiatal gazdák támogatása. Nagyobb hangsúly kerül a környezetvédelemre és az éghajlat változás megelőzésére.

Hargita megye mező- és erdőgazdálkodása egy hosszú változási időszakon ment keresztül amely a mai napig nincs lezárulva. Mivel a szocializmusban a mezőgazdasági területeket szövetkezeti egységként művelték, csak nagyon kevés része a területnek maradt a tulajdonosoknál. A rendszerváltást követően a földterületek magántulajdonba való juttatása volt a cél. Hogy ez a folyamat sikerüljön egymás után követő földtörvény alkalmazásával kívánták elérni. A földterületek visszakérültek a tulajdonosokhoz de a birtokok ezáltal elaprózódtak. A birtokleveleket (Titlu de Proprietate) sem ezzel egyidejűleg adták ki. Mivel nem egyszerre történtek a folyamatok hanem egymást követően, így nem rendeződtek a területek jogi helyzete sem. A gazdák rákényszerültek, hogy zsebszerződéssel vegyék meg a területet mivel hivatalosan nem tudták. Ahogy az évek teltek egyre nehezebb a területek jogi helyzetét rendezni. Csak akkor lehet rendezni ha egy új törvény jelenik meg, ami azt jelenti, hogy nem annak adják vissza a területet akitől államosítódott, hanem az örökösöknek vagy aki megvásárolta zsebszerződéssel az örökösöktől vagy a tulajdonostól. Az Unió támogatásánál nem feltétel a tulajdont igazoló okirat, így bárki igényelheti a támogatást akinek van 1 ha-ja 30 ár-as parcellákból. De ez hosszú távon nem kivitelezhető, mert a gazdák nem tudnak pályázni sem beruházást eszközölni. Erre jelen pillanatba van egy lehetőség pl. a parcellázási terv. A

parcellázási tervbe a zsebszerződés alapján bekerül a használó, ez leadódik a telekkönyvi hivatalba, ott a telekkönyvet megnyitják a használó nevére három évig. Ha a három év alatt nem jelentkezik senki, hogy az ő tulajdona, akkor a használó átalakul tulajdonossá. Ez majd egy pár év múlva derül ki hogy megoldható volt-e így rendezni a területek jogi helyzete. A támogatást csak az igényelheti aki a területet mezőgazdasági célból műveli vagyis a területet használja. A terület használatát bérleti szerződéssel is lehet igazolni.

Szárhegyen végeztem egy kérdőív kutatást amelynek célja az volt, hogy mennyire volt haszna a támogatásnak, miben fejlődtek, milyen életkorú gazdák folytatnak mezőgazdasági tevékenységet, és mekkora területen folytatnak mezőgazdasági tevékenységet. Az adatok feldolgozása után, a következő eredmények keletkeztek:

Az életkor táblázat adatai azt mutatják, hogy a megkérdezettek több mint 90%-a idősebb 40 évesnél.

A mezőgazdasági terület nagysága amin a gazdálkodók mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A táblázat azt bizonyítja hogy a gazdák 40%-a 1-10 ha között gazdálkodik. A táblázatot nem akartam még jobban lebontani 1-5 ha és 6-10 ha közé mert az eredmény még elszomorítóbb képet mutatott volna.

A megvalósítás táblázat az már biztató képet mutat. a felaprózott mezőgazdasági területen nehéz a gazdálkodás, mégis fejlődnek területet vásárolnak. A válaszadók 64% családi gazdaságban gazdálkodik.

Szárhegy községben növénytermesztéssel foglalkoznak a megkérdezett gazdák többsége. A táblázat azt mutatja, hogy a megkérdezett gazdák 61%-a nem főállásban gazdálkodik. Ezekből a táblázatokból azt a következtetést vontam le hogy van értelme a területalapú támogatásnak, mert a gazdák akarnak fejlődni. Van aki területet vásárol más a gépparkot szeretné korszerűsíteni. A gazdáknak fontos a tájfenntartás .

Ezekbe a táblázatokba, benne van a fóliasátor is, mert csak néhány gazdának van, összesen 0,50 ha, területet fed le.

A javaslatom az hogy kedvezményt kellene biztosítani a fiatal gazdáknak. Az érdeklődésüket kellene motiválni tanfolyamokkal, a gépvásárlásnál elérhető árakkal, mezőgazdasági terület biztosításával. Nem utolsó sorba piacot kellene teremteni a megtermelt terméknek. A gazdáknak fontos volna a mezőgazdasági terület tagosítása, megművelés és jövedelmezőség miatt is, ezt kellene előtérbe helyezni.

Az Unió az alaptámogatást az aktív mezőgazdasági termelőkhöz köti.

A támogatás feltételei:

- Egy évben csak egyszer teheti le a gazda a kérését függetlenül attól hogy növény-és/vagy állattenyésztési ágazatra igényli a támogatást
- a támogatásnál felhasznált parcellák pontos azonosítása, körülhatárolása
- A kérelmezőnek minimum egy hektár mezőgazdasági földterületet kell megművelni,
- A mezőgazdasági parcelláknak legalább 0,3 hektár nagyságúnak kell lenniük,
- Szőlő, gyümölcsös, komlóültetvények, gyümölcs-faiskolák, faiskolák esetében a parcellák minimális mérete 0,1 hektár kell legyen,
- A fólia- és üvegházak esetében a minimális mezőgazdasági területnek 0,3 hektárnak kell lennie, a legkisebb parcella mérete pedig 0,1 hektár,
- A legelők esetében a gazdának minimális számú állattal kell rendelkeznie ami azt jelenti hogy 1ha / 1 UVM

A támogatás típusai:

- közvetlen kifizetésű területalapú termelői támogatások,
- hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás,
- agrár-környezetgazdálkodási csomagok,
- kaszáló és legelő támogatás,
- zöldítési támogatás,
- fiatal gazda támogatás

Bízom benne, hogy dolgozatom által átláthatóbb lett Romániába folyósított Unió támogatás és Hargita megye területeivel kapcsolatos problémái. A kutatásaim során amit az Interneten és hivatalos forrás helyeken végeztem, én is ezáltal tanultam és új információkhoz jutottam. Megpróbáltam minden témát bemutatni körbejárni, dolgozatom során. Remélem, hogy ez az elemzés az olvasó számára egyfajta összefoglalást, iránymutatást ad.

7. Irodalomjegyzék

Dolgozatomhoz a következő forrásokat használom fel:

Források:- INTERNET1:<https://szekelyhon.ro/vilag/beszedes-adatokat-kozolt-az-eurostat-romania-eu-elnoksege-alkalmabol>

INTERNET2:http://www.mie.ro/_documente/arhiva_mie/ro/relatiile_ro_ue/scurt_istoric.htm

INTERNET3:http://old.biztonsagpolitika.hu/documents/1343651528_VARGA_Adam_Romania_Europai_Unios_csatlakozasanak_folyamata_-_biztonsagpolitika.hu.pdf

<https://insse.ro/cms/ro/content/produsul-intern-brut>

INTERNET4: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms and farmland in the European Union - _statistics/ro#Evolu.C8.9Bia_fermelor .C8.99i a terenurilor agricole .C3.AEn perioada 2005-2016](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms_and_farmland_in_the_European_Union_-_statistics/ro#Evolu.C8.9Bia_fermelor_.C8.99i_a_terenurilor_agricole_.C3.AEn_perioada_2005-2016)

INTERNET5: <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/romania-a-exportat-in-2018-bunuri-agricole-in-valoare-de-154-miliarde-de-euro-s5530/>

INTERNET6: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_hu

INTERNET7: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_hu

INTERNET8:[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms and farmland in the European Union - _statistics/ro#Evolu.C8.9Bia_fermelor .C8.99i a terenurilor agricole .C3.AEn perioada 2005-2016](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms_and_farmland_in_the_European_Union_-_statistics/ro#Evolu.C8.9Bia_fermelor_.C8.99i_a_terenurilor_agricole_.C3.AEn_perioada_2005-2016)

Data extracted on 07/05/2020 10:22:51 from [ESTATE]

INTERNET9: <https://prezi.com/f8pvprmkdiy/ prezentacio/>

INTERNET10: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_ro

Eurostat, „Agriculture, forestry and fishery statistics” (Statistici privind agricultura, silvicultura și pescuitul), ediția 2018

INTERNET11: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_ro#howitspaidfor

INTERNET12: <http://www.cdep.ro/pls/steno/steno.stenograma?ids=8050&idm=1&idl=1>

INTERNET13: <https://www.euractiv.ro/agricultura/ce-vrea-romania-de-la-viitoarea-politica-agricola-comuna-10076>

INTERNET14: <https://www.euractiv.ro/agricultura/mihail-dumitru-comisia-europeana-diferenta-marcanta-dintre-sat-si-oras-a-inceput-sa-se-diminueze-10615>

INTERNET15: <https://www.euractiv.ro/agricultura/ce-vrea-romania-de-la-viitoarea-politica-agricola-comuna-10076>

INTERNET16: <https://www.euractiv.ro/agricultura/ce-vrea-romania-de-la-viitoarea-politica-agricola-comuna-10076>

INTERNET17: <http://www.agrinet.ro/content.jsp?page=2115&language=1>

INTERNET18: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_ro

INTERNET19: <http://www.agrinet.ro/content.jsp?page=2115&language=1>

INTERNET20: https://harghita.insse.ro/wp-content/uploads/2019/04/TEMPO_AGR101A_5_4_2019.pdf

INTERNET21: https://harghita.insse.ro/wp-content/uploads/2019/04/TEMPO_POP107A_16_4_2019

INTERNET22: elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de-dezvoltare_agrara_2010_2020_HU_317_17122010.pdf
https://harghita.insse.ro/wp-content/uploads/2019/04/TEMPO_AGR108A_5_4_2019.pdf

INTERNET23: <https://www.bovisib.ro/subventiile-ce-sunt-si-cum-se-acorda/>

INTERNET24: <http://informatiahr.ro/aproximativ-22-din-suprafata-judetului-este-inregistrata-la-cerere-sau-din-oficiu-in-sistemul-integrat-de-cadastru-si-carte-funciara/>

INTERNET25: https://www.lazarea.ro/attachments/article/148/Planul%20Strategic%20de%20Dezvoltare%20Locala%20al%20Comunei%20Lazarea_2014-2020_final.pdf

INTERNET26: http://www.apia.org.ro/files/pages_files/Ghid_pentru_solicitantii_de_plati_directe_si_ANT_vegetal_Ed_IV.pdf

INTERNET27: [http://www.apia.org.ro/files/subpages_files/M%C4%83suri_de_sprijin_pentru_zonele_defavorizate_%C5%9Fi_agromediu_\(maghiar%C4%83\).pdf](http://www.apia.org.ro/files/subpages_files/M%C4%83suri_de_sprijin_pentru_zonele_defavorizate_%C5%9Fi_agromediu_(maghiar%C4%83).pdf)

8. Melléklet

Földalapú támogatások szerepe a gazdaságokban

Gál Zita vagyok a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István mester képzés végzős hallgatója. Kutatási témám az földalapú támogatások hatásai a gazdaságokban. Kutatási célom, választ keresni mire fordították vissza a támogatás árát és milyen korosztály gazdálkodik a földeken. Kérem támogassa munkámat a kérdőív kitöltésével. A válaszadás anonim módon kerül feldolgozásra.

1. Milyen korcsoportoz tartozik?

18-35 év

36-40 év

41-50 év

51-60 év

61-70 év

71-80 év

80-90 év

2. Jellemzően melyik településen gazdálkodik?

A település nevét írja le.

3. Milyen gazdasági formában gazdálkodik?

Őstermelő

Egyéni vállalkozó

Családi gazdálkodó

Társas vállalkozás

Vegyes

Egyéb.....

4. Mi a tevékenységi köre?

Növénytermesztés

Állattenyésztés

Kertészet

5. Főállásban gazdálkodik?

Igen

Nem

6. Szeretné-e, hogy a földalapú támogatások minden évben előre meghatározott időpontban kerüljenek kifizetésre? (Amennyiben nincs a kifizetést akadályozó eljárás)

Igen

Nem

Nem tudom

7. Milyen területalapú támogatásokat vesz igénybe?

SAPS

Zöldítés

Kaszáló támogatás

Legelő támogatás

Hátrányos helyzetű, hegyvidéki támogatás

Agrár-környezetgazdálkodási csomagok

Fiatalkorú gazda támogatás.

8. A földalapú támogatások milyen változást okoztak az Ön gazdálkodásában?

Több műtrágya kijuttatás

Növényvédelem

Környezetvédelmi intézkedések bővülése

Munkagép vásárlása és bővítése

Területvásárlás

Nincs változás

Egyéb:

9. Ön szerint, melyik üzemméretet kellene jobban támogatni?

kicsi (10 ha alatt)

közepes (11-30 ha)

nagy (31-100 ha)

óriás (100 ha felett)

10. Ön mekkora területen folytat mezőgazdasági tevékenységet?

1-10 ha

11-20 ha

21-30 ha

31-40 ha

41-50 ha

51-100 ha

101-500 ha

501-900ha

11. Ön szerint a gazdaságban (általánosságban) milyen munkaerő piaci problémák korlátozzák a foglalkoztatást?

Szakképzett munkaerő hiánya

Dolgozni akarók hiánya

Magas munkabérigény

Magas bérköltségek

Munkaerő elvándorlás

Elöregedő népesség

Egyéb:

12. Ön mit tart a földalapú támogatások legfontosabb céljának?

Vidéki népesség helyben tartása

Tájfenntartás

Jövedelem biztosítás

Termelés növelése

Olcsó és biztonságos élelmiszer előállítás

Egyéb:

13. Szeretné-e, hogy a földalapú támogatások minden évben előre meghatározott időpontban kerüljenek kifizetésre? (Amennyiben nincs a kifizetést akadályozó eljárás)

Igen

Nem

Nem tudom

14. Kérem jelölje be, környezetében lévő gazdaságok jellemzően milyen szolgáltatásokat végeznek.

Bérmunka

Értékesítés

Felvásárlás

Termeltetés

Nem végez szolgáltatást

Egyéb

15. Melyiket tartja biztosabb bevételnek?

Támogatások

Termelés

6. Ábra- és képjegyzék

Ábra 1.

Ábra 2.

Táblázat 1.

Táblázat 2.

Táblázat 3.

Táblázat 4.

Táblázat 5.

Táblázat 6.

Táblázat 7.

Táblázat 8.

Táblázat 9.

Táblázat 10.

Táblázat 11.

Táblázat 12.

Táblázat 13.

Táblázat 14.

Táblázat 15.

Táblázat 16.

Táblázat 17.

Táblázat 18.

Táblázat 19.